

הפער בין חילוניים ודתיים בבחינת קבלת ההלכה

זאת היא עובדה שיש אסימטריה מהותית בין חילוניים ודתיים
ביחס לקבלת סמכות ההלכה ונכונות לקבל את מגבלותיה בבחינת הזמן.
אסימטריה זאת היא עמוקה וגורמת לקונפליקט אמיתי ועמוק.
אין בהלכה פתרון לבעיית מדינה מודרנית. אין ההלכה שצמחה על קרקע
הגלות התיחסות למדינה שקמה על ידי בני-אדם.
הגאולה לעם הבוא בידי משיח בן-דוד, ומכאן אין התיחסות
ההלכה למדינה קונקרטיה והעדר פתרון הלכתי למדינה קונקרטיה.
זה מנע מן היהדות הדתית לעמוד על הדריסה להקים מדינת
הלכה על קונצפציה תאולוגית טוטאלית.
ברקע שלא העמידו את הסקפתם כדריסה לבסס עליה את חוקי
המדינה, הם למעשה העמידו את עצמם במעוט, ככת נפרדת במסגרת מדינה
וחברה שמנוהלת על ידי חוקים וקונצפציה אחרת, מובל מבוסס על
ציביליזציה אירופית נוצרית.
"ישנה אינסגרציה בין דת וגלות ביצירה ההלכתית."
"בין מלכות בית דוד ומשיח בן-דוד אין לישראל פונקציות
ממלכתיות-פוליטיות ולאדם בישראל אין לו חובות אזרח."
החוקה התורנית העוסקת במדינה ובחברה לא נועדה למימוש
במציאות הסטורית. אי הגשמתו אימננטי לה.
"אין לידי היהדות הדתית אלו הלכה מושתתת על הנחת הגלות
ושלטון הזרים בגורמה במציאות ישראלית".
הקונפליקט הוא בראיית המדינה כדבר מצווה (רכישת העצמאות
הוא צעד ראשון להגשמת התורה) אבל לדון בה באספקלריה של ההלכה המניחה
של המדינה אינה קיימת.
הדת אם רק הופכת לדה של כת במסגרת מדינה חילונית.

ומכאן ההכרח לעמוד על זכויותיהם כמיעוט ושמוס באמצעים

פוליטיים ושל קבוצה לחץ לשמירת זכויותיהם ואופיים.

בצורה קיצונית אפשר להעמיד את מצב הגוף הדתי שפרגיש את

עצמו נציג ההמשכיות ההיסטורית היהודית - בפני דילמה.

א. עם לש ישכון ובגויים לא יחשבו כ לש הקיצוניים

בין הזרמים הדתיים והכרת המדינה דה-פקטו, אבל גלות כפולה, גלות בתוך גלות.

ב. או גוף בעל תפיסה עולם כוללת וקסור אליה באמונה אלוהית,

הנאבק על האמת שלו ועל רצונו להספיע, בחברה פלונית.

הסוני בין ראיית ההלכה בין חילוניים ודתיים גורם לקונפליקט

שאינו לו תקנה רק ברצון טוב או השכל הישר.

ההלכה היא אלוהית ואין לסנותה אלא על ידי דרכי ההלכה.

ההלכה אינה עומדת בסיפוט אוא בפני ההלכה עצמה. ומצא מן המצב רק

ע"י חידוש ההלכה שיכול להיות תהליך לדורות לממושה ואולי מאבק לנצח

משום שהיא אלוהית ודרכים שונות לשניהם] ואחד מהם הוא הבסיס של א

יוצא מן הכלל של הקטגוריה של "פקוח נפש" המשחיתה קיום המדינה

וסיירותים ממלכתיים על ידי הוראה של שעת חירום, על סטיה מן הנורמה.

זהו מוצא מן המבוכה ההלכתית וזאת דרכו של הרב גורן בצה"ל.

פקוח נפש מפרידה בין נורמה של חיים שלה מכוונת ההלכה מלכתחילה ובין

מקרים יוצאים מן הכלל שבהם מתחשבת ההלכה בדיעבד.

המדינה שלא נגאלה על ידי משיח בן-דוד מוכרת בדיעבד

ולא לכתחילה.

הפער בין חילוניים ודתיים

ההלכה לא נתן לשינוי אלא בדרך המסורתית שאינה עומדת בהכרעה

בהתאם ללוח זמנים של צרכי מדינה מודרנית.

בהעדר סמכות הלכתית ממוסדת, כגון סינוד, קונציליום או סנהדרין
השנוי בהלכה שטמון באופן דיאלקטי בהלכה עצמה, ורק יכולה להעשות
על ידי גדולה תורה, מקובלים בדורם.

המסורת היא שגדולי פוסקים בכל הדורות, נתקבלו בהסתייגויות
רבות ליד קבלת סמכותם על ידי אחרים.

ואין ספק שהיא ניתנת לשינוי מסוים מבנה מהותי של דרכי החסיבה

היהודית המסורתית.

מחלוקות קיימות בין תנאים, אמוראים, גאונים, פוסקים ראשונים
ואחרונים. קיימת תמיד מחלוקת בין שני צדדים וקבלת אחד מהם אינו
פוסל את השני מלהיות מוחזק ומקובל כנציג לגיטימי של הוראה על פי
התורה.

"הלכה כרובא דברייה" *הלכה כרובא דברייה*

נפסקת הלכה כרובא, אין זה פוסל את אביי, מחלוקת בין מאיר לבית
הנשיא, הפסקה לבית הנשיא אינה פוסלת את מאיר.

שתי דעות מעורבות בתורה ואכטור להפיק באופן לגיטימי דעות

מנוגדות. ההכרעה מותנית בתנאים, נסיבות ובפוסק.

זאת אומרת, אין לאיש דתי אלטרנטיבה אלא לצפות אצא לגדול

בתורה שיפסוק הלכה בצרכים של היים, בעולם שונה ומורכב יותר, ואין

בכוון היהדות הדתית לדחוק את הקצף והשנויים של חוקים דתיים בכל

הדתות הוא תהליך ממושך מסוים שעוסקים בהכרעת אלוהיות ולא של בני-אדם.

לבן-אדם האפשרות, אם הוא סמכות, לפרט והשנוי טמון בפרוש אחר.

לאיש חילוני שלגביו אין ההלכה סמכות אלוהית, שוני בגישה ביחס

לזמן הסטורי. דוחקות לו הבעיות האנושיות ואין הוא מקבל את המושג של

סבל ובכלל צרכים של שינוי של חוק אלוהי, שלגביו אינו אלא ביטוי

אחד של ערכים תרבותיים.

הכרעה להרכעות אזרחיות

האסימטריה בחפיסה השונה גורמת למתיחות שנובעת מקונפליקט מהותי והושג והייתם לעם סגולה מכל העמים". "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש". בשני הפירושים השונים כעם בחירה, המושג התרבותי הסטורי לעומת הדתי טמוך עולם של שוני בתפיסת החיים.

בתפיסה של יהדות הדתית המאבק לדמותה של המדינה הוא מאבק לסמירת ערכים חלקיים של היהדות הדתית תוך תחושה של אסימטריות המצב ונחיתות בהגשת Weltanschauung כולל על דרכי נהול מדינה, ועל הקשיים להגיע לשוני בהלכה.

המאבק הוא רצוף מסברים, בתוך תחושה כוללת של שביתה נסק ומניעת הקולטור ^מ ^ב פתוח, ילדי א סהראן, גיוס בנות, מיהו יהודי ויש גבול שאותו לא ניתן לעבור, עקיפת תקנות בענין מדסם התושבים ז.א. הפרדה פורמלית בין דת ולאום ושנוי בסדרי נשואים וגרושין.

אחדות של העם היהודי

ישנה שאלה של אהמטך הקטר ההיסטורי בינינו לעם

היהודי.

הגדרה בארץ כוללת הגדרה חברתית פוליטית.

בגולה הגדרה יהודית - ברוב הגלויות החדשות שבהן אין מסורת

הרב לאומית של אירופה - היא למעשה של דת.

בארצות שבהן אין הפרדה בין אזרחות ללאומיות, ההגדרה

של השוני היהודי הוא במוסגים דתיים ויש נטיה לסממנים דתיים, אולי

פולקלוריסטים על מנת לקבוע את השוני - ז.א. בדרך הכלל אפשר לומר

שבגולה ההגדרה היא בכוון מוסגים דתיים ובארץ לאומית.

אבל בארץ יש קיטוב בין הילוניים ודתיים -

הלכה מכאן ולאום ותרבות מכאן.

ההגדרה בין שני מוקדים שונים.

ובעיה שאינה נוגעת לנו היום היא במיסור "שויד" הלבטים הפנימיים

של יהודי בן זמננו. 1/17

השאלה שנשאלת היא אם אנו לא עדים להתרחקות רוחנית

בינינו לבין יהדות העולם. כחוצאה של יצירות שונות מבוססות לא רק

על תנאים גיאוגרפיים-פוליטיים שונים אלא על הגדרה האפריוריסטית

של מושג היהודי כך ברוסיה וביוגוסלביה מדיניות רב לאומיות לפי

המסורת האירופית מוכר היהודי וכיר את עצמו כלאום לעומת כל יתר

העולם היהודי שהוא יוכר רק כדת.

השאלה אם לאורך ימים יוכל להתקיים יהודי במסגרת

תרבות אונברסאלית ללא הגדרה מדוייקת מן המבחיך בינו לבין אחרים.

השאלה היא איזה אופי יהודי תוכל לקבל יהדות הגולה

שחמור עליה בפני האופי האסימילאנטי של רוב התרבויות האירופיות

והאמריקאיות.

רגש שייכות ונאמנות וכלל מאחד, נובעות מתחושה של קיום

הייחודיות. הוא פרי של שוני תרבותי, לאומי, גזעי או דתי.

יהודי יכול להתקיים ~~א~~ כדת וכלאום כאשר יש בה יותר
מדת ויותר מלאום. הדת הוא קנין תרבותי וקטר של השרטים ההיסטוריים.
בלעדיה תיפסק הרציפות ההיסטורית.

על מנת ששני הצבוריים הדתי והלאומי יוכלו להיות
בשותפות גורל עמוקה ולא זה בצד זה, יש הכרח שיקבלו הגבלות כדי
שאנשים שומרי הלכה יוכלו להשתתף באורח פעיל בכל תחומי החיים.

משום שרק בטוי שבו ^א יהדות הכוללת בתוכה
את הרציפות ההיסטורית תרבותית, ולה מקום ליצירה רוחנית דתית תהווה
ליהדות הגולה ~~א~~ גטר והמנע יצירה ^ב דינאומית בין שני הלקי העם,
הרוב החי בגולה והמיעוט היוצר בארץ.

המטרה יצירת עם יהודי אחד בא"י וחסול ההפרדה על מנת
להגביר את יצירת זהות שותפות בינינו לגולה.

דמות המדינה

ביחס אל הדמוי שיכולה לקבל המדינה כלפי חוץ נדמה לי
שהבעיה המרכזית אינה דמות חילונית אלא יצירה מדינה יהודית.
אין להעביר אל תקופתנו את המוסגים של מאבק הכנסיה והכתר,
של ~~א~~ מצאי ימי הביניים, התהליך הסקולאריזציה החלו עלינו לא עברה
הרפורמליה הרנסנס, הראציונאליזם (למרות שספגנו זאת) אין זה מתאים
לקונטקסט ההיסטורי שאנו חיים בו.
דרך אגב, הפרדה הדת מן המדינה סובלנות וליברליות לא
דרו המיד בכפיפה אחת.

מלחמות עקובות מדם ואי סובלנות מזעזעת היו תוצאות
מאבקים אלה. הכחות שנלחמו נגד הכנסיה בדרישה של סובלנות ~~א~~
לא הצטיינו בה עם נצחונם. הוחדר בהם אלמנט המור של סובלנות ואנטישמיות

אבל כאן לדעתי הבעיה. היא איננה יצירה מדינה חילונית

אלא יצירת מדינה יהודית.

אנחנו הקימונו מדינה לפי מודל אירופי מודרני. על מבניה,

חוקיה, ודרך ניהולה לא נמצא בהלכה פתרון לבעיות המדינה וזה קפח את האפשרות ל^{ממשלה} את המודל האירופי נא לארלי כביכול למרות צמיחתו מן הצביליזציה אירופית נוצרית בהפיסה יהודים של המדינה.

אנו מוצאים ביצירה היהודית הדתית הטובה לצרכי מדינה

שחוקם על ידי מטיח בן-דוד, ולא על ידי בני אדם בשר-ודם.

השאלה המרכזית היא איך למלא את מסגרות המדינה למפ דגם

כללי בתכנים יהודיים. ואלה לא יכולים לצמוח מחוץ ליצירה היהודית הגלותית רוויה בדת רגש ובחשיפה דתית.

פתרון מדינה יהודית ותרבות יהודית לא תיעשה מחוץ ליצירה

ההיסטורית של עם ישראל התנ"ך התלמודית היצירה הפילוסופית דתית של ימי הביניים תנועת המוטרז והחסידות.

אאאאא והיצירה הזאת לא תיעשה אלא בשתוף עמוק עם היצירה

של יהדות הדתית בעלת שרשים עמוקים.

הסיטמה למדינה חילונית היא ריקה מתוכן, היא מנציחה חלל

תרבותי שנוצר עם יצירה מדינה לפי מודל אירופי מחוץ לקונצרט הגאו פוליטי של אירופה ולעם שהרבותו צמחה יחד ולעומת היצירה התרבות אירופית נוצרית, אבל מקבילה ושונה ממנה במהות ובחפיסת עולמה הרוחני.

המדינה קמה על בסיס התפיסה של רציפות היסטוריה בינינו

לעם ישראל שחיו כאן לפני 2000 שנה, והרציפות הזאת היתה מיוצגת בשנות גלות על ידי הבטוי הדתי של התפיסה היהודית ותרבות מושתתת על ההלכה ועל פירושיה ועל מאבקים של זרמים בתוך ובעמות על ההלכה היהודית.

למדינה חילונית אין מקור יניקה והשראה רוחנית אלא

ישראל ההיסטורית ובסיס קיומה על היסטוריה ומסורת.

שמירה על הסטטוס קוו

אני רוצה להציג זאת כערך ולא כהוראת שעה.

א. אני רוצה להציג כערך שותפות ההשקפות בינינו לבין

הקבוץ הדתי וכל הזרם הפועלי בקרב היהדות הדתית.

תפיסת חברה כוללת של חברה סוציונית של

Baron W

צדק סוציאלי לא אגיד סוציאליזם מסוים שהמונח לא מקובל אצלם.

תפיסת דומות ~~אצלם~~ בעניני חוץ ובטחון, בעניני כלכלה

וחברה. אה המשותף שבינינו, הוא הגורם הנותן להם כוח ~~אצלם~~ להאבק

בזרמים הקיצוניים שבמחנה הדתי.

ואין מצוה המחויבת על ידי צרכי המדינה שהם אינם מקיימים

אותה.

שירות התנדבות הבנות הוא פרי פסרה, אבל בא לקראת רצון

אותם החוגים ביהדות הדתית.

ב. מלבד זאת יש ערכים אלטרנטיביים שאנו מקבלים תמורת

הבנת מצבה המיוחד של היהדות הדתית.

השותפות בינינו מאז הקמת המדינה נותנת לנו עדיפות בקביעת

היעדים החברתיים הכלכליים והבטחוניים, ואלה ערכים שלא ישולאו בפז.

לצרכי הנועת העבודה לקביעת דמותה של החברה הישראלית לקבלת על ערך

יש מחיר משלו ואנו מסלמים ליהדות הדתית בסובלנות ביחס לערכים שלהם

הם "ייהרג ובל יעבור".

האם במקום זה קואליציה של גחל ודתיים יתרום לטובת המדינה

ולחלוקה, או המחיר שישלמו שותפים קטנים מאתנו יגביר דוקא את השפעת

הדתיים.

או שותפות קבועה שלנו עם גח"ל.

לדעתי נשמעים היום קולות של זרות כלפינו בקרב הצעירים של

המפד"ל. ויש לסקול בכובד ראש את אפשרוהנו להשפיע על מאבק הפנימי

בכוון שרצוי לנו ותמורת זה טוב יש לשלם מחיר.

וכמוכן המחיר הוא בסבל אנוסי בבעית החריגים

5 קטגוריות נמצאות בתחום מוסג החריגים שאינם מוצאים את פתרונם במסגרת ההלכה.

1. נשואי כוהנים וגרושות.

2. בעית העלויות

3. בעית הממזרים

4. בעית קסיי הגיזר

5. בעית הקראים.

אינני מוכן לדבר בסבל של אחרים אלא הוך הבנת עמלתי

אבל השאלה איננה הבנת הסבל אלא הדרכים לפתרון הבעיות.

יש שתי גישות יסודיות לבעיה.

1. פתרון במסגרת ההלכה

2. פתרון מחוץ לה.

יש להבין שאנו עוסקים בנושא עם גוש גדול של יהדות

אורטודוכסית שבינינו לבינם הסכם מלפני הקמת המדינה על זכויות בקביעת

מעמד האיסי. אמנם הסמכות בתחום המעמד האיסי היא ירושה של מנהל מאיר

שהונצה על ידי הקניין כקהילות דתיות ונתנה סמכות לרבנות הראשית.

אבל ההסדר הזה נתקבל על ידי המדינה ובקביעת הסטאטוס קוו הבטיח

בן-גוריון לפני הקמת המדינה שליהדות הדתית תשמרנה הזכויות שהיו להן

בימי המנדט, הכולל שמירת השבת ונשואים בידי הקהילות הדתיות וזאת היא

הבטחה שניתנה לכל היהדות הדתית שבמדינה מיוצרת באופן מכריע על ידי

הזרם האורטודוכסי.

נשואים אזרחיים

במדינה קבוצה אחרת דתית אורטודוכסית. וזאת היא עובדה

היסטורית. זאת היא תוצאה של צמיחת הציונות בקרקע יהדות אירופית

והזדהות של חלקים של היהדות האורטודוכסית עם הציונות.

העובדה ההיסטורית הזאת מעניקה להם כוח וזכויות.

ואין ספק שבחברה הישראלית להם פרימאט על יתר הזרמים, רפורמים

ומונסטרביים. שלמרות שהרומה הבדולה של הרבה ממזרחי רחמתי וניז

הדרישה ליצירת מעמד אישי חילוני מגיע ל- *Dead line*

של היהדות הדתית זאת יצירה של שני גושים גדולים שביניהם החצוץ החלטה פורמלית שלא נתנת לגשור.

הפרדה תעמיק את הקרע ותיצור במקום 20,000 חריגים
(עצד אדבר על המספר) *16* של 300,000.

א. יצירת התערבות פורמלית של המדינה כאלטרנטיבה לנשואים
אזרחים פרוש שחרור של הממסד הדתי מן החובה למצוא פתרון הלכתי
סביר לבעית החריגים ולשחררם מן המצב האומלל והסנווי ההלכתי מצוי
בבחינה דיאלקטית בהלכה עצמה.

ב. תביא ליצירת גוש דתי מלוכד שלהן והשפעת הכוחות
הקצוניים *אזורה* בין אלה שנשואים דתיים וחילוניים.

נעמיק את הפרוד בעם, מסום שילדי אלה לא יוכלו להנשא
לילדי אלה מסום שלנשואי הוריהם לא תזכר בבחינה הלכתית.

הדרך השניה שבה הלכנו היא בלחץ ציבורי ופוליטי בלתי
פוסק לגבי המוסדות הדתיים למציאת פתרון מהיר יותר במקרים בעייתיים.
ישנו ססתום הבטחון של הפסיקה המשפטית כדוגמת מקרה שליט אבל הפתרון
חייב להמצא במסגרת שינויים או פרושי ההלכה.

יש הקלה גדולה מאד בבעיות הגיור, כתוצאה מהחלטת הממשלה
לחייב להכיר גיור של כל זרם בגולה.

יש הקלה בענין הקראים ויש סמנים ברורים שהרבנות החליטה
להקל על מנת למנוע החרפת הבעיה.

לפתרון בעית העגונות פעל הרב גורן על בסיס של קטגורית פקוח
נפש ויש להמשיך ולדרוש שימצאו פתרונות דומים.

אין ספק הבעיה החמורה ביותר היא של הממזרות, שלה אין פתרון
הלכתי אלא פתרון שהיה למסורת בחיי יהדות אירופה, של התאמה במסגרת

הכוללת של העם. על ידי ~~חובות~~ הצבור לא לתת לבעיה פומבי

ותבונת הדבנות לא. *למנוע ולחזק בתורה האין*

אין שפק שאין זה פתרון לפי טעמו של אדם מודרני שמחשיב
את עצמו כבעל חבונה, כרציונאלי, אבל אין בעיות היסטוריות נתנות
לפתרון על ידי ~~אמצא~~ ^{כמציא} בלבד וכמובן לא בבעיות הקשורות ל
דתיים.

מחובתנו לעמוד בכל תוקף וללחוץ על הפתרון של הבעיות
הסבוכות של החריגים ולהעדיף את הפתרונות במסגרת ההלכה ולא לשחרר
את הדתיים מן החובה לשאת באחריות בסבל האנושי על מנת לא להעמיק
קרע בעם.

ל ס כ ו ם

אדעהי היא שהפתרון לא ימצא בקסת הפתרונות.

שבין מדינת הלכה למדינה חילונית.

הפתרון בראיה כוללת של הבעיות טמון בשנוי פנימי במסגרת
הסטטוס קוו שמאפשר לסמור על ערכי יסוד.
יצירת תכנית יהודית למדינה מודרנית.

אחדותו של העם היהודי. ושמירה על הסטאטוס קוו המאפשר בתקופת קבוץ
גלויות פנאי לעסוק בבעיות היסוד של המדינה לפי ערכים של הנועה
העבודה.

ואני מציע להחלטה את מצע המערך לכנסת הסביעית.

הדת במדינה

ליכוד העם בתקופת קבוץ גלויות וחיי מדינה מתוקנים מתוך
כיבוד כל הדתות מחייבים עיצוב דמוחה של מדינת ישראל כמדינת ^{חוק}
המבטיחה חופש המצפון והדה, סובלנות דתית, ספוק צרכי הדת של הצבור
הדתי ומניעת כפייה דתית ואנטי דתית.

המוסדות הדתיים יפעלו לפי סמכויותיהם החוקיות, לא יחרגו
מהם ולא יפעילו לחץ לשם התערבות באורחות חיים ^{מחוקקת} שאינה דתית.

בתוספת הצעת החלטה הדורשת מציאת פתרון בעיות החריגים
החסיבות של ההחלטה הוא דקלארציה ^{היא} הוא אינו אופרטיבי וחסיבותו היא
קודם כל בפני המפלגה ובפני שותפינו במסגרת יהדות הדתית.